

ክርስቲያናዊ ጾም

ጾም ማለት ንነፍስኻ ካብ ዝብላዕ፣ ዝስተን ክፉእ ነገራትን ገቲእካ፣ ምስ እግዚአብሔር እትራኸበሉ ህምት እዩ። ጾም ርእሰኻ ኣዋራድካ፣ ናይ ጸሎት፣ ናይ ሓዘን፣ ናይ ንስሓን ምንዛዝን እዋን ከምዝኾነ መጽሓፍ ቅዱስ ከምዚ ይብል።

1ይ. ኣነ ድማ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ኣምላኽና ርእስና ከነዋርድ፣ ንዓናን ንህጻናትናን ንኹሉ ጥሪትናን ቅንዕቲ መገዲ ካብኡ ክንልምን ኢላ ኣብ ሩባ ኣሃዋ ጾም ኣወጅኩ (እዝራ 8.21)።

2ይ. ኮነ ድማ እዚ ዘረባ እዚ ምስ ሰማዕቲ፣ ሓይሎ መዓልቲ ሓዚነ እናበኸኸ ተቐመጥኩ። ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ሰማይ ድማ እጸውምን እጽልን ነበርኩ። በልኩ ኸኣ፣ ም እግዚአብሔር ኣምላኽ ሰማይ፣ ዓቢይን መፍርህን ኣምላኽ፣ ነቶም ዚፈትዉኻን ትእዛዛትካ ድማ ንዝሕልዉን ኪዳንካን ምሕረትካን እትሕሉ፣ እቲ ንዓኻ ዝበደልናዮ ሓጢአት ደቂ እስራኤል ዝእመኖ ዘለኹ፣ ኣነን ቤት ኣቦይንሲ በዲልና ኢና እሞ፣ እዚ ኣነ ባርያኻ ሕጂ ብዛዕባ ባርትካ ደቂ እስራኤል ለይትን መዓልትን ኣብ ቅድሚኻ ዝጸልዮ ዘለኹ ጸሎት ክትሰምዕ፣ በጃኻ እዝንኻ ጽን ይበላ፣ ኣዲንትኻውን ይከፈታ። ንሕና ኣዚና ንዓኻ ዓጊብና፣ እቲ ንባርያኻ ሙሴ ዝኣዘዝካዮ ትእዛዛትን ሕጋጋትን ፍርድታትን ድማ ኣይሓሎናዮን (ነሀ 1፣ 4-7)።

3ይ. ብማቕን ብሓሙኽሽትን እናጸምኩ ኸኣ ብልማኖን ብምህልላን ገጸይ ናብ እግዚአብሔር ኣምላኽይ መለስኩ። ኣነ ድማ ናብ እግዚአብሔር ኣምላኽይ ከምዚ ኢላ ለመንኩን ተናዘዘኩን፣ ም ጎይታይ፣ ኣታ ነቶም ዚፈትዉኻን ትእዛዛትካ ዚሕልዉንሲ ኪዳንን ምሕረትን እተጽንዓሎም ዓቢይን እትፍራህን ኣምላኽ፣ ንሕና ሓጢአት ገበርና፣ ኣበስና፣ ረሲኣንን ዓለውትን ኮንና ካብ ትእዛዛትካን ካብ ፍርድኻን ኣግለስና (ዳን 9፣ 3-20) ይብል። ከምዚ ኣብ ላዕሊ ዘንበብናዮ፣ ብቻል እግዚአብሔር መሰረት፣ ጾም ርእሰኻ ኣሕሲእካ፣ ናይ ሓዘን፣ ናይ ጸሎት፣ ናይ ንስሓን ምንዛዝን እዋን ከምዝኾነ መጽሓፍ ቅዱስ ይነግረና።

ዓይነት ዝጸሙ ሰባት

ጾም ዝጸሙ ሰባት ኣብ ክልተ ይኸፈሉ።

1ይ. ጾም ክሳብ ዝፍጸም ካብ ዝኾነ ዝብላዕን ዝስተን ነገራት ዝሕረሙ

2ይ. ካብ ጥሉል መግቢ (ውጽኢት ናይ እንስሳ፣ ከም ስጋ ጠስሚ እንቃቁሖ ወዘተ) ካብ ዘስክር መስተ፣ ብምጺም ክሳብ ዝተወሰነ እዋን ብኣፍ-ጸምም ጸኒሖም፣ ዝምገብሉ ሰባት ምስ ኣኸለ፣ ናይ ጾም መግቢ ዝበልዑ እዮም። ነዚ ድማ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ዝኾነ ሰረት ኣለዎ (ዳንኤል 1. 8-11)።

ካብ ዝኾነ ዓይነት መግብን መስተን ዝጸሙ ሰባት

እግዚአብሔር ድማ ንሙሴ፣ በዚ ቻላት እዚ ምሳኻን ምስ እስራኤልን ኪዳን ኣትዮ እዩ እሞ፣ እዚ ቻላት እዚ ንዓኻ ጸሓፎ፣ በሎ። እንገራ ከይበልዩን ማይ ከይሰተዮን፣ ኣብኡ ምስ እግዚአብሔር ኣርብዓ መዓልትን ኣርብዓ ለይትን ገበረ። ድማ ናይቲ ኪዳን ቃላት እቲ ዓስርተ ቻላት፣ ኣብተን ጽላት ጸሓፎ (ዘጽ 34.27-28)።

1ይ. ሙሴ ካብ ዝኾነ እኸለ-ማይ ንኣርብዓ መዓልትን ኣርብዓ ለይትን ተሓሪሙ። እዚ ጾም እዚ ድማ ነተን ክልተ ጽላታት ካብ እግዚአብሔር ንምቕባል ኢሉ ዝገበሮ ጾም እዩ።

2ይ. እስራኤላውያን ኣብ ፋርስ ባቢሎን ኣብ ስደት ኣብ ዝነበርሉ እዋን፣ ብጸላእቶም ተሃዲኖም ክቕተሉ ፍርዲ ምስ ተወሰነሎም፣ ፍቓድ እግዚአብሔር ኮይኑ ካብቶም ስድተኛታት እስራኤላውያን ሓንቲ ኣስቴር እትበሃል ሰበይቲ ኩሎም እስራኤላውያን ተኣኪቦም ንሰለስተ መዓልትን ሰለስተ ለይትን ከይበልዑን ከይሰተዩን ስለ ዝጸሙ፣ እቲ ዝተዋህበ ናይ ሞት ኣዋጅ ናብ ምሕረት ተቐየረ (ኣስቴር 4.13-17)

3ይ. ነቢይ ዮናስ ንህዝቢ ነነዌ ካብ ክፉእ ግብሮም ክምለሱ ምስ ነገሮም፣ ንስብከቱ ሰሚዖም፣ ንሶምን እንስሳታቶምን ንሰለስተ መዓልትን ሰለስተ ለይትን ከይበልዑን ከይሰተዩን ስለ ዝጸሙ፣ እቲ ክወርድ ዝተሓሰበ መዓት ናብ ምሕረት ተቐየረ (ዮናስ 3.1-10)።

4ይ. ንጎይታናን መድሓኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ ናብዛ ዓለም ንኸመጽእ ዝደረኸኦ ክልተ ዓበይቲ ነጥብታት ኣለዎ። ንሳተን ድማ ቀዳማይ ህይወቱ በጃ ብምሕላፍ ከድሕነና ኢሉ ኪኸውን ኮሎ፣ እቲ ካልኣይ ድማ ንዓና ነቶም ሰዓብቱ ኩሉ ነገር ብግብሪ ከምህረናን ከርእየናን ኢሉ እዩ ብስጋ ዝተገልጸ። ብኣብነት ካብ ዝመሃረናን ዘርእየናን ነገራት ሓዲ ጾም እዩ። ጎይታና እየሱስ ክርስቶስ ስሌና ብዘይ እኸለ-ማይ ንኣርብዓ መዓልትን ኣርብዓ ለይትን ጸመ። ወንጌላውያን ማቴዎስን ሉቃስን ብዛዕባኡ ከምስክሩ ከለዉ ከምዚ ይብሉ። "ሸዑ መንፈስ ንየሱስ፣ ብድያብሎስ ኪፍተን ናብ በረኻ ኣውጽኦ። ኣርብዓ መዓልትን ኣርብዓ

ለይትን ምስ ጾመ፣ ድሕሪዚ ጠመየ። እቲ ፈታኒ ድማ መጺኡ፣ ወዲ ኣምላኽ እንተኾንካስ፣ እዚ ኣእማን እንገራ ኪኸውን በል በሎ። ኢየሱስ ግና ሰብ ካብ ኣፍ ኣምላኽ ብዚወጽእ ኹሉ ቃል እምበር ብእንገራ ጥራይ ኣይነበርን ጽሑፍ እዩ ኢሉ መለሰሉ (ማቴ 4.1-7፣ ሉቃ 4.1-14)።

ከሳብ ሕጂ ዝጠቐስናዮም ነገራት ዓቕሚ ንዘለዎምን ብዘይ ዝተባህሩን ዝስተን ክጸሙ ንዝኸለሉ ሰባት ዘድሃበ ጽሑፍ እዩ። እንተኾነ ኣብዚ ዘለናዮ እዋን፣ ነዚ ዝተገልጸ ዓይነት ጾም ዝኸተሉ ሰባት ኣዝዮም ውሑዳት'ዮም። እንተለዉ'ውን ብውልቂ እምበር ብቤተ ክርስትያን ደረጃ ዝከኣል ኣይኮነን።

ናይ መነንቲ (ናይ ጾም) ምግቢ

ከሳብ ሕጂ ዝረኣናዮ ኣብነት ናይቶም ጾም ከሳብ ዚውዳእ ካብ ዝኾነ ዝተባህሩን ዝስተን ተሓሪሞም ዘሕልፍዎ ሰባት ኢና ርኢና። እጂ ድማ ኣብነት ናይቶም ካብ ጥሉል መግቢን ዘስክር መስተን ተኸልኪሎም ናይ መነንቲ መግቢ (ናይ ጾም መግቢ) ጥራይ ብምብላዕ ዝጸሙ ሰባት ክንርኢ ኢና።

1ይ. በቲ ጊዜ እቲ ኣነ ዳንኤል ሰለስተ ሰሙን ምሉእ ሓዚነ ነበርኩ። እተን ሰለስተ ሰሙን ከሳብ ዚፍጸማ፣ ጥዑም መባልዕ ኣይበላዕኩን፣ ስጋን ወይንን ናብ ኣፈይ ኣየእተኹን፣ ዘይቲውን ኣይተለኹኹን(ዳን 10.2-3)። ኣብ መጽሓፍ ነህምያ 1፣4 ዘሎ፣ ጾም ማለት ናይ ሓዘን እዋን ምዃኑ ክምህረና ከሎ፣ ነቢይ ዳንኤል ኣብ 9.3 ድማ "ብማቕን ብሓሙኸሽትን እናጸምኩ ኸኣ ብልማኖን ብምህልላን ገጸይ ናብ እግዚአብሄር ኣምላኽይ መለስኩ" ድሕሪ ምባሉ፣ ኣብ ዳንኤል ምዕራፍ 10.2 ድማ "ንሰለስተ ሰሙን ምሉእ ሓዚነ ነበርኩ" እናበለ ጾም ናይ ሓዘን እዋን ምዃኑ ይገልጽ። እዚ ድማ ናይቶም ኣብ እዋን ጾም ካብ ጥሉል መግቢን መስተን ዝኸልከሉ ሰባት መጽሓፍ ቅዱሳዊ ኣብነት እዩ።

2ይ. ከም ዚነውሕ ጽላሎት እኸይድ፣ ከም ኣንበጣውን እስጎጹ ኣለኹ። ኣብራኸይ ብጾም ራዕራዕ በለ፣ ስጋይ ከኣ ካብ ስብሐ ዓበረ (መዝ 109፣23-24፣ 69፣10)። ነዚ ቃል እዚ ዝተዛረቦን ብተግባር ዝተመኮሮን ነቢይ ዳዊት እዩ። ካብ ጥሉል መግቢ ብምሕሳሙ ኣብራኹ ከምዘደከመን ኣዝዮ ከም ዝሓስኦን (ዓበረን) ይምስክር ኣሎ።

3ይ. ናይ ህይወትናን ኩሉ መንፈሳዊ ምልምማድናን መምሪሒ መጽሓፍ ቅዱስ እዩ። ስለዚ እቶም ካብ ዝኾነ ዓይነት መግቢን መስተን ተሓሪሞም ጾም-መመላእታ ዝጸሙ ይኹን፣ ናይቶም ካብ ጥሉል መግቢን ዘስክር መስተን ጥራይ ዝኸልከሉ ሰባት ኣጻውማ መጽሓፍ ቅዱሳዊ መሰረት ኣለዎ።

ሓቀኛ ጾም

"...ኣብ ሓምሳይን ሳብዓይን ወርሒ እትጾሙን እትበኽዩን ዝነበርኩምሲ ብሓቂዶ ንዓይ ኢኹም ዚጸምኩምለይ? (ዘካር 7፣5፣) ጾም ማለት ካብ ዝተባህሩን ዝስተን ምኽልካል ጥራይ ኣይኮነን፣ ካብ ክፉእ ግብሪ፣ ካብ ምሕማይ፣ ካብ ክፉእ ሓሳብን ዘረባን ምኽልካል ማለት እዩ (ስንክ ታሕ 13 ፊሊክ 240)።

ኢሳይያስ 58፣3-12 ድማ ከምዚ ይብል "ስለምንታይ ድኣ ጾምና፣ ንስኻ ድማ ዘይርኤኻና፣ ስለምንታይከ ነፍስና ኣሕሳእና፣ ንስኻውን ግዱ ዘይገበርካ፣ እንሆ ብመዓልቲ ጾምኩምሲ ተግባርኩም ኢኹም እትገብሩ፣ ንግዙኣትኩም ድማ ትገፍዕዎም ኣለኹም። እንሆ ብባእስን ብምክርኻርን ብሕሱም ምውቃዕ ጉስጢትን ኢኹም እትጾሙ። ድምጽኹም ኣብ ላዕሊ ኸም ዚስማዕ ጌርኩም ሎሚ ኣይትጾሙን ኢኹም ዘሎኹም። እቲ ኣነ ዚፈትዎ ጾምን፣ እታ ሰብ ንነፍሱ ዜሕስኣላ መዓልትን ከምዚ ዚመሰለ ድዩ? ከም ሰልሰላ ርእስኻ ምድናንን ክሻን ሓሙኸሽትን መንጻፍካ ምግባርን፣ ነዚ ዲኻ ጾምን እግዚአብሄር ዚቕበሎ መዓልትን እትብሎ ዘሎኻ? እቲ ኣነ ዚፈትዎ ጾምሲ፣ ነመኣስር እኪይ ምፍታሕ፣ ንማእሰርቲ ኣርዑት ምዝላቕ፣ ንጥቕዓት ምውጻሕ ሓራ፣ ኣርዑት ዘበለ ኹሉውን ምስባርዶ ኣይኮነን? እንገራኻ ንጥሙይ ክትመቅል፣ ነቶም እተሰዱ ድኻታት ናብ ቤትካ ኸተእቱ፣ ዕሩቕ እንተ ርኤኻ ክትከድኖ፣ ካብ ስጋኻውን ከይትሕባእዶ ኣይኮነን? ሽዑ ብርሃንካ ከም ወጋሕታ ኮይኑ ኺወጽእ፣ ምሕዋይካ ኸኣ ቀልጢፉ ኺበቁል፣ ጽድቕኻ ድማ ቀቕድሜኻ ኪኸይድ፣ ክብሪ እግዚአብሄርውን ደጀንካ ኪኸውን እዩ። ሽዑ ኸትጽውዕ፣ እግዚአብሄር ከኣ ኪመልሰልካ፣ ኬተእዊ ንሱ ድማ እኒኹ ኪብል እዩ። ነርዑት፣ ንምውጥጥ ኣጸብዕ፣ ንሕማቕ ዘረባ ኸኣ ካብ ማእከልካ እንተ ኣርሓቕካ፣ ካብ ናይ ነፍስኻ ንጥሙይ እንተ መቐልካ፣ ንጭንቕቲ ነፍሲ እንት ኣጸገብካ፣ ሽዑ ብርሃንካ ኣብ ጸልማት ኪወጽእ፣ ጸልማትካውን ከም ቀጥሪ ኪኸውን እዩ። እግዚአብሄር ንኹሉ ጊዜ ኪመርሓካ፣ ኣብ ምድሪ ኣጸምእ ንነፍስኻ ኬጽግባ፣ ነዕጽምትኻ ድማ ኬበርትዎ እዩ። ንስኻ ኸኣ ከም ዚሰተዩ ኣታኸልትን ከምቲ ማዩ ዘይነጽፍ ዓይኒ ማይን ኪትከውን ኢኻ። ደቕኻ ነቲ ቀደም ዚዓነወ ኺንድቁ እዮም፣ ንመሰረት ብዙሓት ወለዶ ከተቐውም ኢኻ። ነዳቕ ፍሩስን መሳፍር ዚኸውን መገዲ መዓረይን ተብሂልካ ኸትሰመ ኢኻ።"

እግዚአብሄር ንበረኸትን ንምሕረትን ዝኸውን ጾም ይግበረልና።